

ctwa i przemysłu drzewnego Bułgarii, rosnącej niszczycielskiej eksploatacji lasów. Autor należycie przedstawił ujemne skutki dla leśnictwa i drzewnictwa Bułgarii tego okresu, powodujące wiele trudności w uporządkowaniu omawianych spraw w Bułgarskiej Republice Ludowej.

Książka kończy się ogólnym rzutem oka na drogę, którą przebyło leśnictwo i drzewnictwo Bułgarii. Praca została zaopatrzona w wyczerpującą literaturę przedmiotu.

Omawiana książka stanowi cenny zbiór wiadomości dla każdego, kto chce się zaznajomić z dziejami leśnictwa bułgarskiego. Jasny i oparty na źródłach wykład należy do szczególnie wartościowych elementów tej książki. Tego rodzaju praca jest potrzebna nie tylko leśnikom i historykom, ale i szerokiemu gronu leśników i historyków w wielu krajach świata.

Antoni Żabko-Potopowicz

Klucze do oznaczania owadów Polski. Wydawca Polskie Towarzystwo Entomologiczne za pośrednictwem Państwowego Wydawnictwa Naukowego, Warszawa 1970, z zasiłku Polskiej Akademii Nauk, nakład 1000 + 80 egz. Część XXVII, zeszyt 60, Motyle — *Lepidoptera*, rodzina Powszelatki — *Hesperiidae*, opracował doc. inż. Mieczysław Krzywicki, stron 33, rysunków 81.

Zeszyt powyższy jest 67 zeszytem z serii kluczy do oznaczania owadów Polski, a 22 opracowanym w ramach części XXVII.

Rodzina Powszelatki — *Hesperiidae* obejmuje około 2500 gatunków. Najliczniej reprezentowana jest w tropikalnej Ameryce. W Europie występuje ok. 40 gatunków, w Polsce natomiast 18 zgrupowanych w 11 rodzajach oraz 2 podrodzinach: *Pyrginae* i *Hes-*

periinae. Autor opisuje ponadto 1 rodzaj i 4 gatunki mogące występować w Polsce.

Owady doskonale pojawiają się u nas od maja do sierpnia, głównie w lipcu. Lot mają bardzo szybki i gwałtowny. Lubią miejsca ciepłe, nasłonecznione, przebywają na kwiatach lub w wilgotnych miejscach na drogach. Większość gatunków krajowych występuje w jednym pokoleniu.

Gąsienice żerują przeważnie na różnych gatunkach traw, w tym również na łąkach śródleśnych. Część gatunków występuje na pięciornikach, niektóre występują m. in. na malinach leśnych, poziomkach i prawoślazach. Gąsienice żerują na ogół pojedynczo w sprzędzonych liściach.

Poczwarki przebywają w lekkim oprzędzie z liści lub traw.

Taksonomia gatunkowa w kluczu oparta jest głównie na morfologii skrzydeł i budowie aparatów kopulacyjnych samców. Do określenia większości gatunków konieczne jest wyparowanie samczych aparatów kopulacyjnych, ponieważ gatunki rodziny *Hesperiidae* mają duże podobieństwo zewnętrzne.

W kluczu zamieszczono 81 rysunków, w tym 56 oryginalnych ilustrujących morfologię skrzydeł i 25 ilustrujących samcze aparaty kopulacyjne w całości lub fragmentach.

Klucz zawiera ponadto wykaz wybranego piśmiennictwa, w którym autor omawia krótko aktualną wartość ujętych pozycji. Ponadto w kluczu zamieszczony jest skorowidz nazw łacińskich oraz podział XXVII części kluczy na 66 zeszytów.

Autor uwzględnia poza tym istniejące nazwy polskie rodzajowe i gatunkowe.

Roman Gołębiowski